

Zakończenie

Czerwiec 2023 kończy projekt wdrożenia w Polsce pierwszych, innowacyjnych podmiotów powołanych do wspierania szkół podejmujących wyzwania edukacji włączającej. To SCWEW-y, czyli Specjalistyczne Centra Wspierające Edukację Włączającą. Rolę pierwszego łódzkiego SCWEW przyjął na siebie Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 6 im. mjr. Hieronima Baranowskiego. SCWEW objął wsparciem kilka przedszkoli i szkół ogólnodostępnych, starając się przy tym zachować różnorodność tych placówek. Celem było bowiem nie tylko dostarczenie wsparcia, ale także zebranie doświadczeń, które można wykorzystać w przyszłości w dalszym rozwoju edukacji włączającej.

Niniejsza monografia miała na celu zatrzymanie w pamięci najważniejszych osiągnięć związanych z realizacją tego projektu: tych teoretycznych – kilku wiodących wątków w tematyce doskonalenia funkcjonowania Szkoły dla Wszystkich, tych metodycznych – przykładowych rozwiązań dydaktycznych wypracowanych w projekcie i tych badawczych – związanych z opisem realizacji projektu oraz jedną z form jego ewaluacji, jaką były przeprowadzone zogniskowane wywiady grupowe (tzw. wywiady fokusowe / fokusy). W realizację tego przedsięwzięcia łódzki SCWEW zaangażował nie tylko swój zespół, ale także przedstawicieli wspieranych placówek, jak i partnerów projektu. Oznacza to konsekwentną orientację na współpracę i zacieśnianie relacji międzyinstytucjonalnych i międzyludzkich, gdyż jest to jedyne właściwe podejście do tworzenia wspólnoty włączającej.

Jako zespół redakcyjny mamy dużą satysfakcję nie tylko z efektywnej realizacji projektu, ale także z możliwości wpisania na mapę łódzkiej edukacji nowego ważnego punktu wspierającego procesy inkluzji.

SOSW nr 6 zawsze nieformalnie wspierał dzieci z niepełnością w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, gdy tylko placówki te zgłosiły takie potrzeby. Projekt SCWEW jedynie pomógł w usankcjonowaniu i profesjonalizacji tego wsparcia. Mamy nadzieję, że to dopiero początek jego nowej roli. Badania fokusowe potwierdziły liczne korzyści wyniesione z projektu, choć nie rozwiązano wszystkich problemów wszystkich placówek. W podsumowaniu wywiadu fokusowego z zespołem SCWEWU, można wybrać pewne rekomendacje dla przyszłych SCWEW-ów. W szczególności na podstawie doświadczeń łódzkich rekomendujemy:

- Kontynuację wsparcia placówek ogólnodostępnych przez SCWEW-y.
- Korzystanie w pracy SCWEW-ów z ekspertów zewnętrznych, np. poradni psychologiczno-pedagogicznych, uczelni wyższych, lokalnych ośrodków doskonalenia nauczycieli, itd.
- Rozwijanie i rozszerzanie działalności wypożyczalni, przez doposażanie placówek w niezbędny sprzęt (np. schodołaz) i specjalistyczne oprogramowania, wspomagające ucznia w procesie dydaktycznym.
- Prowadzenie praktycznie ukierunkowanych szkoleń Rad Pedagogicznych, w celu budowania zespołów systemowo wspierających ucznia, organizujących pracę w grupach zróżnicowanych.
- Rozwijanie kompetencji nauczycieli w zakresie oceny funkcjonalnej na wszystkich etapach edukacyjnych; dostęp do tej oceny i do rzetelnej informacji o potrzebach uczniów.
- Wypracowanie zindywidualizowanego podejścia do oceny postępów, w kontekście rozwoju ucznia (oprócz oceny funkcjonalnej zachowania /aktywności i uczestnictwa, konieczna jest rozwijanie

kompetencji nauczycieli w zakresie dydaktycznej oceny formatywnej.

- Systemowe wdrażanie dzieci/uczniów do tolerancji dla różnorodności, zaczynając od przedszkola, przez szkołę podstawową, ponadpodstawową, wyższą - do włączającego społeczeństwa.
- Współpracę międzysektorową w planowaniu wsparcia ucznia i jego rodziców.

Na zakończenie chcemy dodać, że najbardziej cieszy nas skuteczne wsparcie udzielone konkretnych dzieciom i ich rodzicom, bo choć nie przedstawiamy tutaj ich przypadków, to tak naprawdę one były tutaj najważniejsze. Na ich potrzebach koncentrowała się współpraca nauczycieli, specjalistów, ekspertów. Jednak z punktu widzenia celów samego projektu, jednym z najważniejszych osiągnięć była naszym zdaniem przede wszystkim zmiana sposobu myślenia nauczycieli przedszkoli i szkół ogólnodostępnych o wyzwaniach związanych z edukacją włączającą, jako możliwych i wartych podjęcia. Drugim osiągnięciem było wzbudzenie u wspieranych nauczycieli wiary w siły własne i własnego zespołu, który zyskał nowe inspiracje, nowe narzędzia i nowe rozwiązania do tego by, radzić sobie samodzielnie, z wykorzystaniem własnych zasobów. Jak już zostało powiedziane, edukacja włączająca nie jest łatwym projektem, bo wymaga otwarcia się na nieprzewidywalną do końca różnorodność klasy, heurystyczne poszukiwania, konstruktywistyczne i spersonalizowane podejście do procesu kształcenia. To jednak wszystko nie tyle specjalne, co uniwersalne elementy podnoszenia jakości pracy szkoły – wysokiej jakości szkoły dla każdego.